

Zpráva o činnosti Vědecké rady AV ČR ve funkčním období 2021–2025

Pavel Baran
předseda Vědecké rady AV ČR

Úvod

- › Vědecká rada je podle Stanov Akademie věd České republiky koncepčním orgánem s významnou poradní funkcí směrem k Akademické radě.
- › Vědecká rada svými aktivitami podporuje činnost Akademické rady jako výkonného orgánu s kompetencemi rozhodovat.
- › Role Vědecké rady přesahuje rámec Akademie a dotýká se mimo jiné vědní politiky Akademie a vědní politiky na národní úrovni.

Složení Vědecké rady AV ČR ve funkčním období 2021–2025

Předseda

- › PhDr. Pavel BARAN, CSc.

Místopředsedové

- › prof. RNDr. Ondřej SANTOLÍK, Dr., místopředseda pro I. vědní oblast
- › prof. RNDr. Julius LUKEŠ, CSc., místopředseda pro II. vědní oblast
- › PhDr. Zdenka MANSFELDOVÁ, CSc., místopředsedkyně pro III. vědní oblast
- › prof. Ing. Petr DVOŘÁK, CSc., místopředseda pro agendu vědní politiky a spolupráci s vysokými školami
- › prof. JUDr. PhDr. Michal TOMÁŠEK, DrSc., místopředseda pro agendu vědeckého titulu „doktor věd“

Členové

- › prof. RNDr. Eva BÁRTOVÁ, Ph.D., DSc.
- › prof. PhDr. Marek BLATNÝ, DrSc.
- › prof. Ing. Jiří ČTYROKÝ, DrSc.
- › prof. Dr. JUDr. Karel ELIÁŠ
- › prof. RNDr. Miroslav ENGLIŠ, DrSc.
- › RNDr. Antonín FEJFAR, CSc.
- › doc. Mirjam FRIEDOVÁ, Ph.D.
- › doc. RNDr. Petr HADRAVA, DrSc.
- › prof. Ing. Michal HOCEK, CSc., DSc.
- › doc. RNDr. Pavel KREJČÍ, CSc.
- › RNDr. Pavel KUBÁŇ, Ph.D., DSc.
- › RNDr. Jaroslav KUNEŠ, DrSc.
- › prof. Ing. Josef LAZAR, Dr.
- › prof. RNDr. Miroslav MAŠLÁŇ, CSc.
- › Univ.-Prof. Mag. Dr. Stefan Michael NEWERKLA
- › prof. RNDr. Ondřej PRÁŠIL, Ph.D.
- › prof. Ing. Petr RÁB, DrSc., dr. h. c.
- › prof. Ing. Aleš RŮŽIČKA, Ph.D.
- › prof. PhDr. Eva SEMOTANOVÁ, DrSc.
- › prof. Dr. Martin SCHULZE WESSEL
- › PhDr. Oldřich TŮMA, Ph.D.
- › prof. PhDr. Petr VOREL, CSc.
- › prof. RNDr. Jiří WIEDERMANN, DrSc.

Akademie věd
České republiky

Závěrečné jednání Vědecké rady AV ČR

Zasedání Vědecké rady v Centru strukturní
a funkční genomiky rostlin Ústavu experimentální
botaniky AV ČR v Olomouci (duben 2023)

V listopadu 2024 zemřel člen Vědecké rady
prof. Ing. Petr Ráb, DrSc., dr. h. c. – excelentní
vědec a významný organizátor vědy

Místopředsedové Vědecké rady pro vědní oblasti byli z titulu své funkce jmenováni členy následujících pomocných orgánů Akademické rady:

- › Komise Akademické prémie – Praemium Academiae
- › Komise prémie Lumina quaeruntur
- › Komise Prémie Otto Wichterleho pro mladé vědecké pracovníky v Akademii věd ČR
- › Komise Programu podpory perspektivních lidských zdrojů – postdoktorandů
- › Komise pro Fellowship Josefa Dobrovského pro zahraniční badatele
- › Komise pro hodnocení pracovišť AV ČR
- › Koordinační rady hodnocení
- › Rady Strategie AV21
- › Komise pro udílení cen AV ČR
- › Rady pro nákladné přístroje

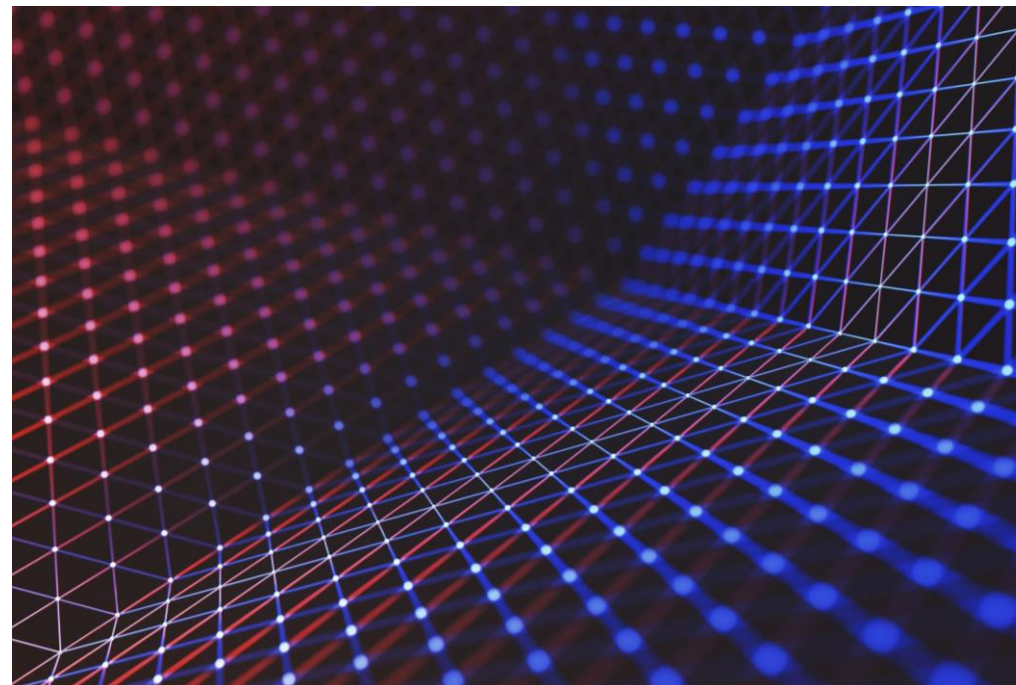
Působnost Vědecké rady

- › Vědecká rada je koncepčním orgánem AV ČR a svými aktivitami podporuje činnost Akademické rady jako výkonného orgánu s kompetencemi rozhodovat.
- › Vědecká rada nemá rozhodovací pravomoc.
- › Koncepční působení Vědecké rady směřuje jak dovnitř Akademie věd, tak navenek na národní úroveň systému vědy a výzkumu jako celku.

Koncepce rozvoje činnosti Akademie věd České republiky

- › Na žádost Akademické rady připravila pracovní skupina pod vedením O. Santolíka návrh Koncepce rozvoje činnosti Akademie věd.
- › Vědecká rada návrh projednala v červnu 2022 a po zapracování připomínek následně koncepci v září schválila.
- › Koncepci schválil Akademický sněm v prosinci 2022.

Vybrané koncepční aktivity Vědecké rady v prostředí Akademie věd

- › Spolupráce na přípravě hodnocení výzkumné a odborné činnosti akademických pracovišť za léta 2020–2024 včetně posouzení Metodiky hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť Akademie.
- › Pravidelné posuzování návrhů výzkumných programů Strategie AV21.
- › Příprava návrhu na úpravu směrnice o prémii Lumina quaeruntur.
- › Projednání a doporučení úpravy programu podpory excelence Akademie budoucnosti.
- › Projednání Strategie transferu znalostí a technologií a Programu rozvoje aplikací a komercializace (PRAK).
- › Projednání záměru převodu ELI Beamlines (Fyzikální ústav AV ČR) do mezinárodního konsorcia ELI ERIC.

Vybrané koncepční aktivity Vědecké rady v prostředí Akademie věd

- › Stanovisko k publikování ve vydavatelství MDPI (indicie z užívání predátorských praktik).
- › Doporučení Akademické radě využívat monitoring potenciálně problematických publikací pomocí platformy *PubPeer.com*.
- › Projednání návrhu změny v organizačním uspořádání mezi Geologickým ústavem AV ČR a Ústavem struktury a mechaniky hornin AV ČR (projednáno v červnu 2023).
- › Návrh na přeřazení Ústavu pro hydrodynamiku AV ČR do sekce věd o Zemi (projednáno v únoru 2022).

Vybrané koncepční aktivity Vědecké rady v systému vědy a výzkumu na národní úrovni

- › Doporučení posílit postavení doktorandů působících na pracovištích Akademie podporou ze specificky určených institucionálních prostředků Akademie.
- › Doporučení vedení Grantové agentury ČR neuplatňovat v projektech Junior Star omezení pro řešitele, kteří v minulosti získali grant zaměřený i na vědecké osamostatnění či založení vlastní vědecké skupiny (např. prémie Lumina quaeruntur).
- › Doporučení Akademické radě v souvislosti s novelou zákona o veřejných výzkumných institucích vyžadovat před rozhodnutím předsedy Akademie věd odvolat ředitele pracoviště souhlas Akademické rady s takovým rozhodnutím.

- › Uspořádání konference *Vědecká integrita a úloha vědy* (návrh K. Eliáše). Na konferenci, která se konala ve dnech 24.–26. září 2024, vystoupili přednášející z Akademie věd, Univerzity Karlovy, Masarykovy univerzity, Univerzity Pardubice, Jihočeské univerzity, University Cardiff, Trnavské univerzity, vědeckých center CEITEC a TOPTEC, centra CETAV a společnosti Bioethics Consulting.
- › Uspořádání neformálního networkingového setkání pro juniorní vědecké pracovníky *Den pro ERC*. Akci spolupořádaly Univerzita Karlova a Expertní skupina na podporu žadatelů ve výzvách ERC ve spolupráci s Technologickým centrem Praha (konceptní podpora prof. Z. Strakoše).
- › Stanovisko k porušování zásad dobré vědecké praxe a publikační etiky s výzvou etickým komisím a vědeckým radám vysokých škol, aby byla upřednostňována kvalita výsledků nad jejich kvantitou (návrh M. Komma).

Cyklus „Aktuální vědecké téma“

- › Vědecká rada zařazovala na program každého zasedání aktuální, vědecky atraktivní a významné téma (také v souvislosti s udílením Nobelových cen).
- › V cyklu „Aktuální vědecké téma“ vystoupilo celkem 14 vědců a vědkyň nejen z pracovišť Akademie, mimo jiné i čerství držitelé titulu „doktor věd“.

Komise pro etiku vědecké práce AV ČR

- › Vědecká rada v souladu se Stanovami Akademie věd zřizuje Komisi pro etiku vědecké práce AV ČR (KEVP).
- › Ve svém postavení a jednání je KEVP zcela autonomní.

Zpráva o činnosti Vědecké rady AV ČR

Složení KEVP ve funkčním období 2022–2026

Předseda

- › PhDr. Oldřich TŮMA, Ph.D.

Místopředseda

- › prof. RNDr. Miroslav ENGLIŠ, DrSc.

Členové

- › JUDr. Jan BÁRTA, CSc.
- › prof. Ing. Jan FLUSSER, DrSc.
- › doc. Mirjam FRIEDOVÁ, Ph.D
- › Mgr. Michael KOMM, Ph.D.
- › prof. PhDr. Ota KONRÁD, Ph.D.
- › doc. PharmDr. Jitka PALICH FUČÍKOVÁ, Ph.D.
- › prof. PhDr. Jiří PEŠEK, CSc.
- › doc. Mgr. Tereza STÖCKELOVÁ, Ph.D.
- › prof. RNDr. Patrik ŠPANĚL, Dr. rer. nat.
- › prof. RNDr. Boris VYSKOT, DrSc.

- › Svým složením je KEVP oborově vyvážená.
- › Ve funkčním období 2022–2026 došlo k navýšení počtu externích členů KEVP (podpora širší názorové plurality a posílení nezávislosti).
- › Na návrh Vědecké rady připravila KEVP úpravu *Etického kodexu výzkumných pracovníků v Akademii věd České republiky*. Upravený kodex předložený Vědeckou radou schválil Akademický sněm v dubnu 2024.
- › KEVP se také zapojila do mezinárodní spolupráce v oblasti etiky vědecké práce prostřednictvím členství v European Network of Research Integrity Offices – ENRIO (prezidentem ENRIO zvolen předseda KEVP O. Tůma).

Vědecký titul „doktor věd“

- › Pro záležitosti spojené s udělováním vědeckého titulu „doktor věd“ zřídila Vědecká rada Grémium pro vědecký titul (předsedou zvolen M. Tomášek, místopředseda Vědecké rady).
- › Vědecká rada připravila návrh na celostátní uznání vědeckého titulu formou zákona (motivace pro špičkové vědecké pracovníky a výraz ocenění zvláště vysoké vědecké kvalifikace).
- › Akademická rada návrh podpořila a schválila (následně zahájeny kroky směřující k předložení do legislativního procesu).
- › Z podnětu Vědecké rady došlo k novelizaci Směrnice o podpoře činnosti nositele vědeckého titulu „doktor věd“ (s cílem umožnit použití dotace i na činnost členů vědeckého týmu nositele titulu „doktor věd“ a současně navýšit podporu o 25 % na 250 000 Kč).

Slavnostní předávání diplomů

Udělování čestných a pamětních medailí Akademie věd

- › Vědecká rada posuzovala návrhy na udělení čestných a pamětních medailí Akademie věd, které předložila Akademická rada či pracoviště.
- › Vlastní návrhy Vědecké rady na udělení medailí byly předloženy Akademické radě ke schválení.

Doporučení pro Vědeckou radu ve funkčním období 2025–2029

- › Součástí Zprávy o činnosti Vědecké rady ve funkčním období 2021–2025 je také „sada“ doporučení pro nově volenou Vědeckou radu.

Sekretariát Vědecké rady

- › Zajišťuje tajemnické a administrativní činnosti pro Vědeckou radu a její předsednictvo, Grémium pro vědecký titul, Komisi pro etiku vědecké práce AV ČR, Koordinační komisi pro zařazování pracovníků do nejvyššího kvalifikačního stupně, Komisi pro udílení cen AV ČR.
- › Podílí se také na organizaci akcí a událostí pořádaných Vědeckou radou.
- › Poděkování patří vedoucí Sekretariátu Vědecké rady Janě Cmarkové, Ivaně Střálkové (vedoucí sekretariátu do července 2023) a tajemnici Dajaně Vasiljevičové.

Děkuji za pozornost a podporu činnosti Vědecké rady

Pavel BARAN